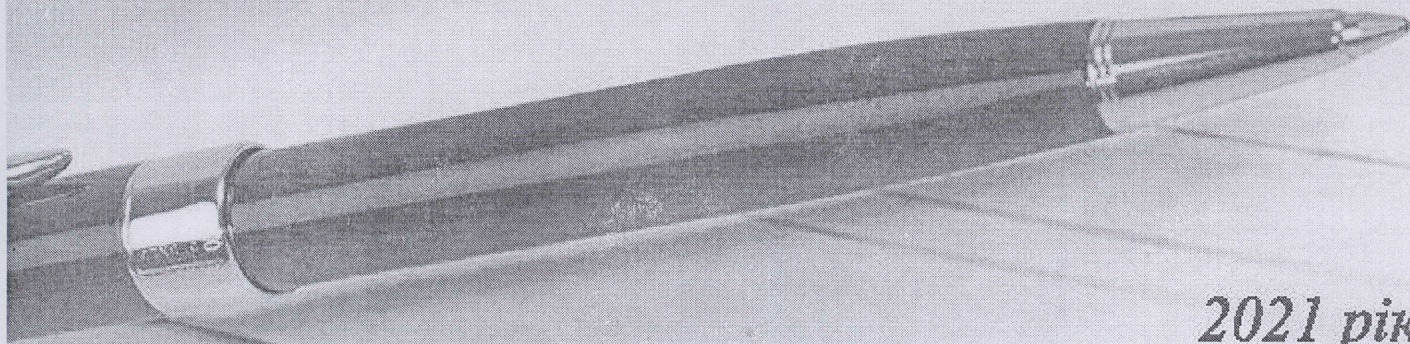

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

*Збірник наукових праць
здобувачів вищої освіти
і молодих учених*

2021 рік

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

**Фінансові аспекти
розвитку економіки України:
теорія, методологія, практика**

**Збірник наукових праць здобувачів вищої освіти
і молодих учених**

Хмельницький 2021

Боднар І. О., Мустеца І. В.
Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету,
м. Чернівці

ОБЛІК ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

Актуальність дослідження. У наш час в Україні створено і діє багато великих і малих підприємств і організацій з різними формами власності. Проблеми обліку доходів, витрат є дуже важливими та актуальними. Саме зараз ця проблема відіграє важливу роль, оскільки від цього залежить не лише майбутнє підприємства, а й держави; тому, що з доходів утворюється ряд державних фондів, які йдуть на підтримку різних бюджетних програм та інші важливі заходи; а також утворення фондів підприємства, та поповнення його власних коштів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато українських вчених досліджували актуальні питання щодо ведення бухгалтерського обліку та здійснення аналізу в бюджетних установах. Серед цих вчених є такі: С. В. Свірка, Н. І. Сушка, Ф. Ф. Бутинець, С. В. Левицька, П. Й. Атамас, І. Т. Ткаченко та ін. У їх працях багато тверджень про те, що бухгалтерський облік в бюджетних установах є не досконалим і через це вимагає багато подальших досліджень та реформувань.

Мета статті. Дослідження обліку доходів і витрат, яке полягає у своєчасному, і достовірному визначенні фактичних доходів і витрат, пов'язаних з суб'єктів державного сектору, контролю за використанням ресурсів і грошових засобів.

Виклад основного матеріалу. Доходи і витатки бюджетних установ – це самостійні об'єкти обліку, в системі бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору розглядаються у взаємозв'язку, оскільки зв'язок між ними має причинно-наслідковий характер. Доходи відображають всі надходження бюджетної установи, які вона отримує на виконання кошторису, а витатки включають фактичні витрати грошових, матеріальних ресурсів на утримання установи. Господарські засоби та джерела господарських засобів зазнають різких змін у ході діяльності установи. Вони можуть характеризувати їх надходження, вибуття або зміну форми та власника.

Для того, щоб узагальнити доходи та витатки бюджету за різними ознаками розробили бюджетну класифікацію. Її використовують для контролю за фінансовою діяльністю бюджетних установ, складання державних та місцевих бюджетів. Згідно із Бюджетним кодексом класифікація складається з чотирьох частин: класифікація доходів бюджету; класифікація витатків; класифікація фінансування; класифікація боргу [2].

На першому етапі дослідження розглянемо значення доходів та витатків бюджетних установ.

Доходи – це частина грошових коштів, які централізуються державою до загальнодержавного фонду для здійснення та реалізації своїх функцій.

Класифікація доходів бюджетних установ поділяється на такі розділи: податкові надходження; неподаткові надходження; доходи від операцій з капіталом; трансферти.

Розберемо кожен розділ окремо:

– податкові надходження – це загальнодержавні податки, місцеві податки, збори та обов'язкові платежі, які встановлені законами України;

– неподаткові надходження – це доходи бюджету, які надходять у вигляді доходів від підприємницької діяльності, адміністративні збори, надходження від штрафів та власні надходження (державне мито, плата за дітей у школах та дитсадках та ін.);

– доходи від операцій з капіталом – це надходження коштів, які мобілізуються неподатковим методом;

– трансферти – кошти, які одержані від інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі [6].

Витатки – це кошти, які використовують для здійснення програм та заходів, що передбачені законом про бюджет на поточний рік.

Витатки бюджету класифікуються за такими ознаками: 1) функції, які пов'язані із витатками бюджету; 2) ознака головного розпорядника коштів бюджету; 3) бюджетні програми; 4) економічна характеристика операцій по витатках. Також існує економічна класифікація витатків. Для кожної бюджетної установи ця класифікація є важливою, для того, щоб планувати та організувати облік витатків. Вони плануються в кошторисі та відображені в бухгалтерському обліку за кодами

економічної класифікації видатків. Для конкретного виду видатків є свій 4-рівневий цифровий код, який позначають буквами: КЕКВ – код економічної класифікації видатків. За допомогою цього коду можна отримувати інформацію про конкретні видатки установи [3].

Видатки можуть використовуватись для поточних проблем (код 1000) або на використання капітальних витрат (код 2000). Вони поділяються на два види: відплатні (здійснені в обмін на товар або послугу); невідплатні. Видатки класифікують на видатки загального та спеціального фонду залежно від джерел покриття. Видатками загального фонду називаються видатки, які здійснюються на рахунок загального фонду бюджетної установи, аналогічно видатки спеціального фонду – на рахунок спеціального фонду.

Якщо видатки залежать від руху бюджетних коштів то їх класифікують на касові та фактичні видатки.

Касові видатки – це суми та виплати, які здійснені з поточних чи реєстраційних рахунків або готівкою, або безготівково. До зменшення касових видатків призводить повернення грошових коштів на рахунки.

Для обліку касових видатків не передбачено окремих рахунків, тому що видатки збігаються з кредитом рахунку 23 «Грошові кошти на рахунках», субрахунках 2313 «Реєстраційні рахунки» та 2314 «Інші рахунки в Казначействі».

Синтетичний облік касових видатків відображається: у меморіальному ордері 2 (за загальним фондом); у меморіальному ордері 3 (за спеціальним фондом).

Фактичні видатки – це кінцеві видатки, оформлені відповідними первинними документами, які здійснювалися за рахунок коштів загального та спеціального фондів бюджету. До них належать неоплачені рахунки кредиторів, нарахована, але не виплачена заробітна плата та стипендія.

Облік фактичних видатків здійснюється на субрахунках: 801, 811, 821, 831, 841, 851, 852. Ці видатки є показниками кінцевого виконання кошторису установи, тобто в разі виконання планового обсягу робіт вони повинні відповідати сумам асигнувань за кошторисом.

Важливу роль у державному фінансуванні відіграє кошторис витрат. Із затвердженого кошторису витрат, кошти виділяють на проведення заходів та на утримання установ. Кошторисом витрат називають документ (основний плановий і фінансовий), який описує обсяги та всі грошові витрати підприємства за певний проміжок часу, що виділяються на утримання установи [4].

Висновки. Таким чином, ми обґрунтували, що для бухгалтерського обліку основним завданням є своєчасне, повне та точне відображення всіх господарських операцій, беручи до уваги доходи та видатки. Адже вони є найважливішими в цій діяльності при дослідженні стану обліку доходів та видатків суб'єктів державного сектору. Для забезпечення майбутнього ефективного функціонування бюджетної установи в основу даного обліку потрібно покласти доцільне кошторисне використання державних коштів та забезпечити контроль за їх надходженням.

Можна зробити висновок, що саме об'єкти – доходи та видатки бюджетних установ - потребують детального опрацювання. Адже саме діяльність бюджетних установ найбільш спрямована на задоволення культурних та соціальних потреб для суспільного та державного життя [1].

Література

1. Виконання бюджету та його облік. URL: <https://bit.ly/347iHsx> (дата звернення: 28.09.2021).
2. Дідик А., Лемішовський В. Бюджетні установи: облік та оподаткування, кадри та зарплата, звітність. Навчальний посібник. Київ: ТОВ «Видавнича група «Бухгалтери України», 2019. 652 с.
3. Карпенко Н. Г. Завдання та порядок відображення в обліку видатків бюджетних установ. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.3/154.pdf> (дата звернення: 22.05.2021).
4. Мікрюкова Л.В., Гуцайлюк Л.О. Адаптація обліку витрат і доходів суб'єктів державного сектору до змін чинного законодавства. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія : Економічні науки. 2019. № 1. С. 91–97.
5. Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2015 № 1219. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16> (дата звернення: 22.10.2021).
6. Ростоцька О. Форми бюджетного фінансування. Збірник наукових праць студентів кафедри обліку в бюджетній та соціальній сфері. Тернопіль : ТНЕУ. С. 16–19. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/17246> (дата звернення 22.10.2021)